

บทคัดย่อภาษาไทย

ความเป็นมา: ช่วงวัยก่อนเรียน เป็นช่วงวัยในการพัฒนามนุษย์อย่างมีประสิทธิภาพเป็นรากฐานของการพัฒนาทั้งปวง ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอย่างมาก เด็กมีภาวะโภชนาการเกินและอ้วนมากขึ้นส่งผลต่อโรคไม่ติดต่อเรื้อรังในวัยผู้ใหญ่

วัตถุประสงค์: ศึกษาภาวะโภชนาการและการพัฒนาการของเด็กวัยก่อนเรียนและหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะโภชนาการกับปัจจัยต่าง ๆ ใน จ.นครราชสีมา

วิธีการศึกษา : ศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบการสำรวจภาคตัดขวาง (cross sectional analysis study) โดยสุ่มตัวอย่างจาก 32 อำเภอในพื้นที่ เก็บข้อมูลจากกลุ่มเด็กอายุ 0- 6 ปีและผู้ปกครองในระหว่างเดือนเมษายน 2554- สิงหาคม 2554 วิเคราะห์ข้อมูลโดย การแจกแจงความถี่ ร้อยละ และใช้ Chi-Square และ Fisher's Exact Test วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ผลการศึกษา: เด็กวัยก่อนเรียนที่เข้าร่วมทั้งสิ้น 395 คน ผู้ให้ข้อมูลของเด็กวัยก่อนเรียนร้อยละ 62.03 เป็นมารดา รองลงมาคือ ญาติ ร้อยละ 28.35 บิดา ร้อยละ 5.32 และ พี่เลี้ยง ร้อยละ 0.25 ตามลำดับ เด็กวัยก่อนเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิงร้อยละ 52.66 และเพศชาย ร้อยละ 47.34 เป็นเด็กช่วงอายุมากกว่า 11 เดือน ถึง 6 ปี ร้อยละ 73.67 รองลงมา คือ 0 ถึง 6 เดือน ร้อยละ 14.94 ช่วงอายุ มากกว่า 6 ถึง 11 เดือน ร้อยละ 11.14 ด้านน้ำหนักตามเกณฑ์อายุ พบความชุกของเด็กน้ำหนักน้อยกว่าและมากกว่าเกณฑ์ร้อยละ 7.59 และ 11.9 ตามลำดับ ส่วนสูงตามเกณฑ์อายุพบความชุกของภาวะเตี้ยร้อยละ 12.91 น้ำหนักตามเกณฑ์ส่วนสูงพบความชุกของเด็กที่ผอมน้อยกว่าเด็กอ้วน (ร้อยละ 8.61 และ 9.11) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและเสี่ยงต่อภาวะทุโภชนาการได้แก่ เพศหญิง ($p=0.005$) ช่วงอายุของเด็กในช่วงอายุ 11 เดือนถึง 6 ปี ($p=0.013$) ไม่กินแม่ ($p=0.030$) กินนมแม่ < 3 เดือนหรือ > 2 ปี ($p=0.025$) ประเภทอาหารที่ชอบ (0.020) การศึกษาของมารดา ระดับ ปวช. /ปวส. ($p=0.017$) อาชีพของบิดาที่รับราชการ ($p=0.028$) ลำดับบุตรคนที่ 4 ขึ้นไป ($p=0.021$) อายุของบิดา 14-20 ปี ($p=0.000$) อายุของมารดา 14-20 ปี ($p=0.008$)

สรุปและอภิปรายผล ในจ.นครราชสีมา มีทั้งภาวะโภชนาการขาดและเกินโดยภาวะโภชนาการเกินและอ้วนมากกว่าระดับประเทศ รวมทั้งมีปัญหาด้านพัฒนาการ ดังนั้น การดูแลเด็กวัยก่อนเรียนจึงควรประเมินปัจจัยที่เกี่ยวข้องและหามาตรการส่งเสริมด้านโภชนาการและการพัฒนาการเด็กให้เพียงพอและเหมาะสมโดยความร่วมมือของระบบบริการสาธารณสุข ครอบครัวและในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : โภชนาการ เด็กวัยก่อนเรียน ความสัมพันธ์ พัฒนาการ จ.นครราชสีมา

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ

Program for improve nutritional status and development in preschool children in Nakhon Ratchasima Province

Background: Period of Infant and preschool children are the key time for growth and development. The world of Thai children and families has changed rapidly and extensively during the 20th century. Worldwide prevalence of childhood obesity and overweight has greatly increased.

Objective: To evaluate the prevalence of malnutrition and factors associated in a population of pre-school children in Nakhon Ratchasima

Methods: A analytical cross sectional study 32 districts in Nakhon Ratchasima was carried out from April 2011 to August 2011. This research studied the nutritional status and factors associated of 0-6 year-olds children. Nutritional status and developmental status were assessed. Moreover, we interviewed their parents with questionnaire then analyzed data by using frequency, percentage Chi-Square Test and Fisher's exact test.

Results: 395 subjected were collected. The prevalence of underweight and overweight including obesity by using weight- for- age Z-score were 7.59 and 11.9 % respectively. Stunting prevalence was 12.91% by length/height-for-age Z-score. Prevalence of thin was less than obesity by weight for height z-score (8.61 and 9.11 %).

Factors associated malnutrition and obesity included female gender ($p= 0.015$) age of the children between 11 months to 6 years ($p=0.013$), breast milk feeding ($p=0.030$), duration of breast milk feeding < 3 months and > 2 years ($p=0.025$), favorite food type ($p=0.020$), Maternal education ($p= 0.017$), paternal occupation ($p=0.028$), multiple birth ordered ($p=0.021$), paternal age between 14-20 years old ($p=0.000$) and maternal age between 14-20 years old ($p=0.008$).

Discussion: In Nakhon Ratchasima province, northeast Thailand the prevalence of obesity found in this study was higher to that reported in national studies. Its associations factors should be considered in initiatives aimed at preventive measures in childhood. The child health supervision for proper nutrition and developmental care must disseminated among key stakeholders including health practitioner, policy makers, families and the general population in community.

Keywords: Nutritional status, preschool children, Developmental status, factors, associations, Nakhon Ratchasima, northeast Thailand